

2. únor: Světový den mokřadů

2.2.2026 - Veronika Krejčí | Ministerstvo životního prostředí ČR

Když se řekne mokřad, mnoho lidí si představí něco neurčitého: tůň u lesa, rákosí u rybníka, bahnitě louky nebo mlžné rašeliniště. Ve skutečnosti jsou ale mokřady jedním z nejdůležitějších typů ekosystémů na celé planetě - a zároveň jedním z nejohroženějších. Každý rok 2. února proto slavíme Světový den mokřadů, připomínku momentu, kdy byla v roce 1971 v iránském Ramsaru podepsána první mezinárodní smlouva o ochraně přírody svého druhu: Ramsarská úmluva o mokřadech. Od té doby se k ní připojily téměř všechny státy světa a společný cíl je prostý, ale ambiciózní: chránit místa, bez kterých by náš život vypadal úplně jinak.

Světový den mokřadů se poprvé slavil v roce 1997 a od roku 2022 je oficiálním Mezinárodním dnem OSN.

Proč jsou mokřady tak důležité? Ostrovy života

Mokřady jsou doslova rájem pro život. Ať jde o ptáky, ryby, obojživelníky nebo stovky druhů rostlin, tato prostředí poskytují útočiště, potravu i bezpečný prostor pro rozmnožování. Odborníci říkají, že mokřady jsou jako biologické motory: čím více vody, světla a živin, tím více života. Nejde ale jen o zvířata. Mokřady jsou cenné i pro nás. Celosvětově pokrývají více než 12,1 milionu km², tedy zhruba 6 % zemského povrchu - a přestože jsou rozmanité (sladkovodní i slané, vnitrozemské i pobřežní, přírodní i člověkem vytvořené), všechny bez výjimky přispívají k naší kvalitě života.

Přírodní klimatizace i záchranná síť

Zadržování vody - štít proti suchu i povodním

Když prší, mokřady nasávají vodu jako houba. V době sucha ji zase pozvolna uvolňují. Pomáhají tak udržovat hladinu spodních vod, zmírňovat povodně i podporovat zásobování pitnou vodou. V době, kdy Evropa stále častěji zažívá extrémní počasí, hrají mokřady roli přírodního stabilizátoru, který začínáme plně docenovat.

Čištění vody - přírodní filtrační stanice

Rákosiny a mokřadní rostliny umí zachytávat nečistoty a přebytečné živiny. To, co by jinak skončilo v řekách, zůstává zachyceno v jejich kořenech a půdě. Bez jediného filtračního zařízení, potrubí nebo elektrické energie.

Uhlíkové banky

Mokřady - především rašeliniště - dokážou uložit obrovské množství uhlíku. Pokud jsou ale poškozené nebo vysušené, začnou ho naopak uvolňovat. Chráníme-li mokřady, chráníme tím i klima. Zároveň patří mezi nejohroženější ekosystémy: čelí znečištění, odvodňování, nevhodného využívání půdy, výstavby a špatně plánované infrastruktury a právě i dopadům změny klimatu.

Ramsarská úmluva: když se svět dohodl

V době, kdy environmentální diplomacie teprve začínala, byla Ramsarská úmluva průlomová. Dnes existují tisíce tzv. ramsarských lokalit - mokřadů mezinárodního významu, které se jednotlivé státy zavázaly chránit. Patří mezi ně delty řek, mangrovy, obrovská jezera, ale i drobnější lokality, které jsou důležité pro migrující ptáky nebo ohrožené druhy. Ramsarská úmluva neříká, že se mají mokřady zavřít před světem. Naopak upozorňuje, že je můžeme využívat, ale chytře a šetrně, aby zůstaly zdravé i pro budoucí generace.

Dohoda má dnes 172 smluvních stran a Sekretariát Úmluvy každoročně koordinuje celosvětovou

kampaň ke Světovému dni mokřadů, do níž se zapojují vlády, nevládní organizace, média, podniky i mladí lidé po celém světě.

Mokřady u nás doma

Možná si řeknete, že mokřady jsou něčím exotickým, co se týká tropů. Opak je pravdou. V Česku máme rašeliniště na Šumavě a v Krkonoších, lužní lesy na Moravě, rybníční soustavy na Třeboňsku, nivy velkých řek i menší tůně a mokřady u potoků a rybníků. Každý z nich má jinou podobu, ale společnou funkci: zadržují vodu, ochlazují krajinu, patří k nejbohatším ekosystémům z hlediska druhové rozmanitosti a zmírňují dopady klimatické změny.

I u nás jsou však mokřady pod tlakem – zástavba, odvodňování, úpravy toků i změny v hospodaření způsobily, že jsme za posledních sto let přišli o jejich velkou část. Dnes, kdy se snažíme o obnovu krajiny, je jejich návrat jedním z klíčových kroků.

V České republice je v současnosti vyhlášeno 14 mokřadů mezinárodního významu a připravuje se rozšíření o dalších pět lokalit. Oslavy Světového dne mokřadů u nás tradičně doplňuje celoroční program akcí a exkurzí; letos vyvrcholí **mezinárodní konferencí „Mokřady a kultura“ ve dnech 4.-6. listopadu v Lednici**, konanou u příležitosti 55. výročí Ramsarské úmluvy. Letošní téma zní „Mokřady a tradiční znalosti: Oslava kulturního dědictví“. Kampaň připomíná hluboké vazby mezi mokřady a kulturními praktikami, tradicemi i poznáním rozličných komunit a zdůrazňuje, jak nadčasové a praktické jsou místní znalosti pro udržitelné hospodaření a péči o mokřadní ekosystémy.

Ochrana a obnova mokřadů v číslech

Z projektového schématu podpořila Agentura ochrany přírody a krajiny ČR (AOPK) 288 drobnějších projektů zaměřených na tůně a menší mokřadní prvky. Z dalších programů financovalo AOPK v roce 2025 387 projektů v celkové hodnotě 116,6 mil. Kč – od obnov tůní a péče o malé vodní nádrže (které se z pohledu Ramsarské úmluvy rovněž řadí mezi mokřady) až po stavbu přehrázek pro obnovu rašelinišť a hydrologického režimu mokřadů.

Proběhlo také rozsáhlé mapování vodních toků a mokřadů: experti prošli přibližně 24 000 km v terénu, čímž vznikla cenná datová základna o vodních tocích a mokřadních lokalitách pro další plánování péče.

Z Operačního programu Životní prostředí získalo v posledních letech podporu dalších 396 projektů na ploše cca 911,69 ha s celkovou podporou přes 2 miliardy Kč. Z Norských fondů putovala podpora na 7 projektů v objemu 61 mil. Kč a z Národního programu Životní prostředí na dalších 23 projektů na téměř 13 ha za 344 mil. Kč.

Naše voda, naše budoucnost

Mokřady nejsou jen krásná zákoutí přírody. Jsou to místa, na kterých stojí náš každodenní život – často skrytě, neviditelně, ale o to zásadněji. 2. února si je připomínáme, ale chránit bychom je měli každý den. Kdykoli půjdete kolem rybníka, tůně nebo rákosin, vzpomeňte si, že tady se rozhoduje o budoucí vodě, o klimatu i o tom, jak se nám bude žít.

Veronika Krejčí & Tiskové oddělení MŽP

tel.: 267 122 835 nebo 267 122 058

e-mail: tiskove@mzp.gov.cz

<https://mzp.gov.cz/cz/pro-media-a-verejnost/aktuality/archiv-tiskovych-zprav/2-unor-svetovy-den-mokradu>